

Tommi Wesslund

Orkesterin solistina

Shostakovitshin 1. sellokonserton esittäminen orkesterin solistina

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi

Musiikki

Opinnäytetyö

5.5.2017

Tekijä(t) Otsikko	Tommi Wesslund Orkesterin solistina
Sivumäärä Aika	15 sivua + 1 liite 5.5.2017
Tutkinto	Musiikkipedagogi
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi (AMK)
Ohjaaja(t)	Juha Karvonen, FM
<p>Opinnäytetyöni on monimuototyö, joka koostuu konserttiosuudesta, jossa soitan Shostakovitshin 1. sellokonserton orkesterin solistina keräämäni orkesterin kanssa, sekä kirjallisesta raportista. toiminnallinen osuus koostui kappaleen harjoittelemisesta, orkesterin keräämisestä ja harjoituttamisesta, konsertista ja äänitallenteen tekemisestä.</p> <p>Kirjallisen osuuden lisäksi työhöni kuuluu soivana osana konserttotutkinto, jonka esittäminen oli osa musiikkipedagogiopintojen instrumenttiopintojeni päättösuoritusta. Työn soivan osuuden muodostava konsertti on kuunneltavissa osoitteessa https://drive.google.com/file/d/0BzAsflzg6H_2UmJESXVGV0U1azQ/view.</p> <p>Käsittelen opinnäytetyössäni säveltäjää ja teosta. Säveltäjän ja kappaleen historia ovat tärkeitä paitsi soittajalle myös kuulijalle. Kerron itse konsertista ja kaikesta sitä valmistavasta työstä. Tavoitteenani on kertoa kokemuksistani ja mahdollisesti auttaa opiskelijoita, jotka myös haluaisivat soittaa orkesterin solistina.</p>	
Avainsanat	sello, Shostakovitsh, sellokonsertto, orkesterin kokoaminen

Author Title	Tommi Wesslund Playing as a soloist with an orchestra
Number of Pages Date	15 pages + 1 appendice 5 May 2017
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation Option	Music Pedagogy
Instructor(s)	Juha Karvonen, MA
<p>My final project is about the Dmitri Shostakovich first cello concerto which I have performed as a soloist with an orchestra that I had gathered myself. The concert was arranged on 8th of December in 2016.</p> <p>The report offers information on how to master a concerto, how to gather an orchestra and rehearse with it. It also contains the record of the concert itself. The study also relates to the life of the composer and describes the concerto. I find it meaningful for the player and the listener to know about the composer and the piece.</p> <p>My goal was to share my experience of the process I have been through and to help possible future students who might have the same kind of intentions.</p>	
Keywords	cello, cello concerto, Shostakovich

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Dmitri Shostakovitshin 1. sellokonsertto e-molli, Opus 107	2
2.1	Säveltäjän esittely	2
2.2	Kappaleen esittely	3
3	Konsertin organisointi	8
3.1	Kapellimestari ja tilanvaraukset	8
3.2	Orkesterin kerääminen	8
4	Konsertti ja siihen valmistautuminen	9
4.1	Harjoitukset	9
4.2	Oma valmistautuminen ja harjoittelevminen	10
4.3	Konsertti	12
4.4	Palaute	13
5	Pohdinta	13
	Lähteet	15
	Liite 1	16

1 Johdanto

Aloitin Shostakovitshin ensimmäisen sellokonserton 1. osan n. 14-vuotiaana. Tällöin en ollut suuremmin vielä kiinnostunut klassisesta musiikista. Tunsin kuitenkin teoksen jo ennestään, ja muistan pitäneeni siitä ensikuulemalta asti. Kappale oli tietenkin aivan liian vaikea minulle, ja en silloin paljon alkua pidemmälle päässyt. Teos jäi hautumaan kunnes aloitin opiskeluni Metropolissa v. 2012. Toisena opiskeluvuotena intohimoni teosta kohtaan syttyi ja tajusin haluavani oppia ja esittää koko konserton.

Kuulin, että eräs toinenkin Metropolissa opiskellut, on esittänyt konserton konserttotutkinnossaan keräämänsä orkesterin kanssa. Kun konsertin järjestäminen muuttui mielesäni mahdolliseksi, päätin toteuttaa saman idean. Teos on minulle merkittävä ja erityinen, siksi suuren orkesterin kanssa sen esittäminen on ollut minulle pitkään unelma. Se on ehdottomasti yksi sellokirjallisuuden parhaimpia hittejä.

Olin soittanut aikaisemmin kaksi kertaa orkesterin solistina. Ensimmäisen kerran soitin Venäjällä Haapaveden kamariorkesterin kanssa Tshaikovskin pienkappaleen Nocturne. Tämä oli minulle täydellinen ensikonsertti orkesterin solistina, sillä se ei ollut liian vaikea eikä raskas, mutta silti todella kaunis kappale ja kokemuksena minulle suuri. Sen jälkeen uskaltauduin esittämään Haapaveden orkesterin kanssa Vivaldin kaksoissellokonserton erään opiskelukaverini kanssa. Konsertti oli Haapaveden kirkossa. Tämän jälkeen alkoi Shostakovitshin konserton miettiminen ja suunnittelu. Minun oli löydettävä kapellimestari ja orkesteri, organisoitava tilat ja harjoitusaikataulut.

Opinnäytetyöni on monimuotoinen, eli kerron Shostakovitshin konsertosta ja valmistautumisestani tutkintoon. Kirjallisen osuuden lisäksi työhöni kuuluu soivana osana konserttotutkinto, jonka olen pitänyt 8.12.2016. Konsertti on kuunneltavissa osoitteessa: https://drive.google.com/file/d/0BzAsflzg6H_2UmJESXVGV0U1azQ/view.

2 Dmitri Shostakovitshin 1. sellokonsertto e-molli, Opus 107

2.1 Säveltäjän esittely

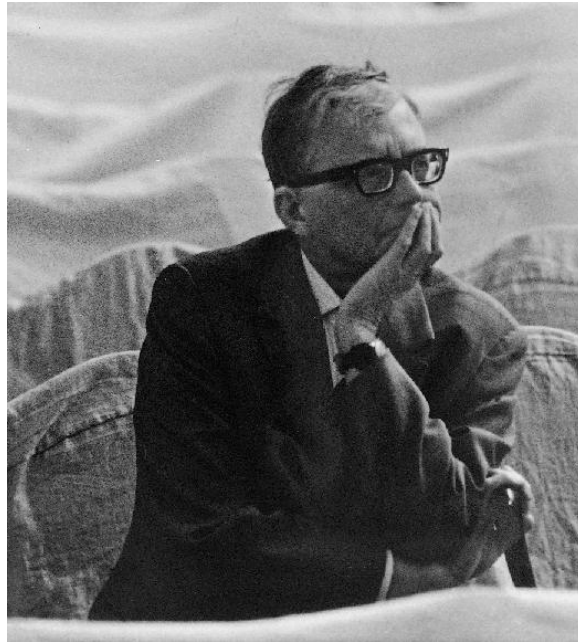
Dmitri Shostakovitsh syntyi Pietarissa 25. syyskuuta vuonna 1906. Hän on 1900-luvun puolivälin parhaana pidetty sinfoniasäveltäjä. Shostakovitsh on myös arvostettu jousikvartetoistaan, konsertoistaan, elokuva- ja teatterimusiikeistaan ja kolmesta erityyillisestä baletistaan. Hän esiintyi myös konsertoivana pianistina, esittämässä omaa työtään, kunnes hänelle tuli esteeksi soittovamma (Grove Music Online 2017.)

Shostakovitsh aloitti piano-opinnot yhdeksänvuotiaana äitinsä opettamana. Jo silloin hänestä huokui suurta taitoa ja musikaalista lahjakkuutta. 13-vuotiaana hänet hyväksyttiin Petrogradin Konservatorioon. Hän opiskeli siellä monien eri pianistien johdolla, kuten Alexander Glazunovin ja Leonid Nikolaevin. Pian hän aloitti myös sävellysohjelmansa Maximilian Steinbergin johdolla. Steinberg yritti opastaa Shostakovitshia kulkemaan suurten venäläisten säveltäjien jalanjälkiä pitkin, mutta pettyi nähdessään hänen yrittävän imitoida Igor Stravinskia ja Sergei Prokofievia. Steinbergin mielestä hän vain tuhlassi kykijänsä moiseen. Shostakovitshin ensimmäinen suuri saavutus oli hänen ensimmäinen sinfoniansa, jonka hän sävelsi valmistumistaan varten vuonna 1926 (Grove Music Online 2017).

Hänellä oli vaikeat ja monimutkaiset välit Neuvostoliiton hallituksen kanssa. Hänen töitään ja sävellyksiään tarkkailtiin tiukasti. Valtio pelkäsi hänen musiikkinsa ja teosten aiheuttavan negatiivista propagandaa tai muuta haastetta niiden poliittisen sisällön takia. Onnekseen kansa oli hänen puolellaan. Vaikka Shostakovitsh haluttiin vaimentaa, tai vähintään saada kontrolloitua, hänellä oli kansa puolellaan, mikä takasi eräänlaisen koskemattomuuden. Neuvostoliitto ei halunnut enempää kapinoita tai negatiivista kansankiihkoisuutta (Wikipedia 2017).

Shostakovitshin musiikki luokitellaan romanttiseksi. Hän käyttää kuitenkin myös paljon kromatiikkaa ja atonaalisuutta teoksissaan. Elämänsä aikana tasaisin väliajoin Shostakovitsh sävelsi yhteensä 15 sinfoniaa. Kuuluisimpia niistä ovat sinfoniat 5. ja 7. Hän sävelsi myös tasan 15 jousikvartettoa, joista kuuluisimpia ovat 8. ja 15. Niiden synty sijoittui kuitenkin enemmän Shostakovitshin tuotannon loppuvaiheille (Wikipedia 2017). Muita tunnettuja teoksia ovat mm. oopperat Mtsenskin kihlakunnan lady Macbeth ja Nenä. Hän

sävelsi myös yhteensä 6 konserttoa: 2 sellolle, 2 pianolle ja 2 viululle. Shostakovitsh on myös säveltänyt sonaatin sellolle ja pianolle.

Kuvio 1. Dmitri Shostakovich, Novosti (London).

2.2 Kappaleen esittely

Ensimmäinen sellokonsertto kantaesitettiin lokakuun 9. vuonna 1959. Kappaleen soitti Shostakovitshin hyvä sellistiystävä Mstislav Rostropovitsh, jolle teos oli omistettu. 2 päivän kuluttua kantaesityksestä Rostropovitsh levytti konserton Moskovan filharmonisen orkesterin kanssa. Shostakovitshin ensimmäistä sellokonserttoa pidetään yhtenä vaikeimmista sellolle sävelletyistä kappaleista (Wikipedia 2017).

Konsertto sisältää 4 osaa:

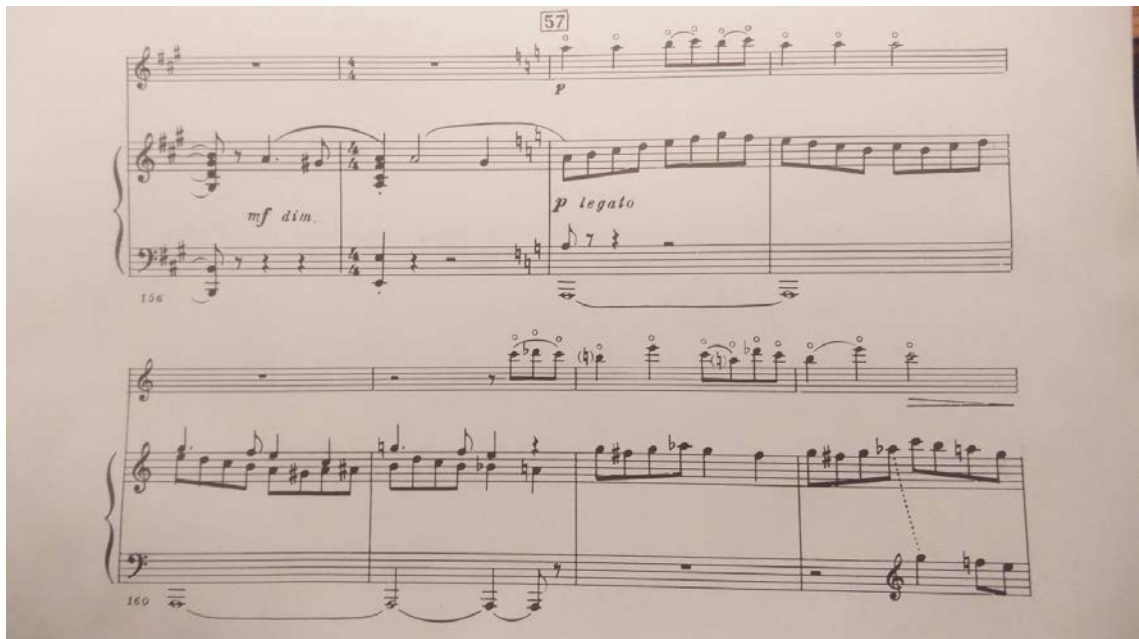
1. Allegretto
2. Moderato
3. Cadenza
4. Allegro con moto

Kuvio 2. Sellokonserton ensimmäiset tahdit. Sellosoolo alkaa DSCH-aiheella (Shostakovitsh 1983a, s. 3, tahdit 1 ja 2).

Heti ensimmäisen osan alussa Shostakovitsh esittelee konserton pääteeman, joka on peräisin hänen nimikirjaimistaan. Neljän nuotin motiivi DSCH tarkoittaa ääniä D, Es, C ja H. Intervallit ja teeman motiivi kuitenkin vaihtelevat ja muotoutuvat, kuten kuvassa. Shostakovitsh kuvaa teemaa skenaariona missä joukko Neuvostoliiton sotilaita marssii kohti natsisotilaita ja omaa kuolemaansa. Teema toistuu lukuisia kertoja eri osissa ja myös myöhemmin Shostakovitshin 8. jousikvartetossa. Ensimmäinen osa on erittäin rytminen, ja vaikka tempo ei olekaan allegrettoa (116 bpm) nopeampi, niin nopeasti vaihtuvat paria-äänet ja pitkään jatkuva kahdeksasosanuottijuoksaus haastavat soittajan (Shostakovitsh 1983a).

Kuvio 3. Toisen osan lopun teema celestan kanssa. Sello soittaa keinotekoisia huiluääniä (Shostakovitsh 1983b, s. 33, tahdit 158-163).

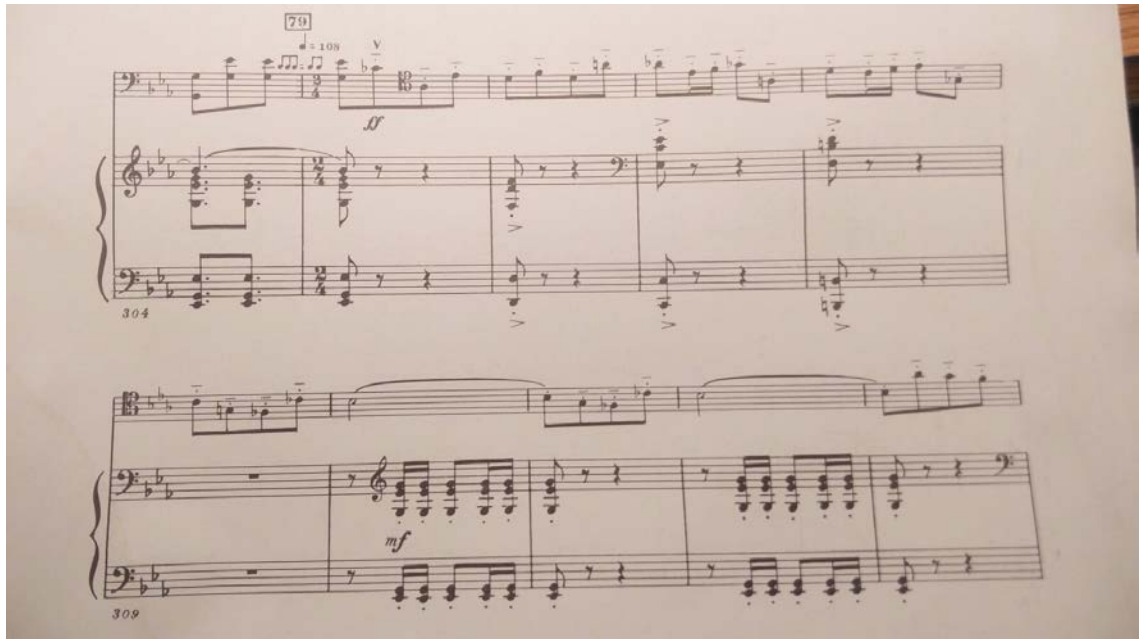
Toisen osan ilmapiiri on jo ensimmäistä osaa huomattavasti lyysisempi ja tonaalisempi. Se alkaa uudella teemalla, jonka jouset soittavat yhdessä. Sello liittyy mukaan ja alkaa tasainen kehittely joka huipentuu osan loppupuolelle, jolloin orkesteri ja soolosello soittavat todella kovaa ja huomattavasti nopeammin kuin osan alussa. Koska toinen, kolmas ja neljäs osa soitetaan peräkkäin, saattavat celesta ja sello keinotekoisilla huiluäänillä kappaleen kolmanteen osaan (Shostakovitsh 1983a).

Cadenza on oma osansa ja siinä orkesteri ei soita. Sello soittaa ensimmäisen ja toisen osan teemoja varioituna. Hitaat pizzicatot tuovat kontrastia jousella soitettuihin melodioihin. Kadenssin rakenne on myös kehittelevä osan loppua kohden, jossa sello soittaa nopeassa tempossa laskevia asteikoita siirryttäessä neljänteen osaan (Shostakovitsh 1983a).

Kuvio 4. Kadenssin loppu. Laskevat ja nousevat asteikot nostattavat tunnelman finaalin rytinään (Shostakovitsh 1983b, s. 37, tahdit 124-148).

Allegro con moto on konsertin viimeinen osa ja se alkaa kolmannen osan viimeisellä äänellä, jonka sello soittaa korkealta ja kovaa. Neljäs osa on lähes kauttaaltaan erittäin kovaäänistä ja nopeatempoista. Vanhoja teemoja toistuu taas varioituna, mutta myös uusia teemoja esiintyy. Tässä osassa varsinkin puupuhaltimilla on paljon sooloja aina loppua kohden. Neljäs osa ja koko konsertto eskaloituvat loppua kohden jossa sello soittaa kovaa oktaaveja ja sekstejä ensimmäisen osan melodiaa matkien kunnes kappale loppuu timpanin kahteen lyöntiin (Shostakovitsh 1983a).

Kuvio 5. Finaalin lopussa palataan vielä kerran ensimmäinen osan teemaan (Shostakovitsh 1983b, s. 51, tahdit 305-312).

Shostakovitshin toinen sellokonsertto on myös sävelletty Mstislav Rostropovitshille. Se on kuitenkin hyvin erilainen kuin ensimmäinen ja valmistui 7 vuotta ensimmäistä myöhemmin vuonna 1966. Konsertin osien rakenne menee seuraavasti: 1. Largo, 2. Allegretto ja 3. Allegretto. Ensimmäisen konsertin mahtipontisesta alusta eroten toinen konsertto alkaa synkällä sellosoololla. Tempo on paljon hitaampi verrattuna ensimmäisen konsertin Allegrettoon ja sävykin on enemmän masentunut ja uupunut. Toisessa konsertossa Shostakovitsh käyttää huomattavasti enemmän atonalisuutta ja kromatiikkaa kuin ensimmäisessä konsertossa, eikä yhtä suurta toistuvaa teemaa ole, kuten ensimmäisessä konsertossa. Teemoja löytyy kuitenkin paljon enemmän ja sävyjen kirjo on laajempi kuin ensimmäisessä konsertossa, jossa teoksen idea ja motiivi tuntuvat olevan selkeämpää (Grove Music Online 2017).

3 Konsertin organisointi

3.1 Kapellimestari ja tilanvaraukset

Tiesin, että näin suuren projektin järjestäminen vaatii runsaasti kärsivällisyyttä ja sinnikkyyttä. Epäilykselle ei ollut tilaa, vaan tärkeää oli jaksaa porskuttaa eteenpäin positiivisin mielin, vastoin käymisistä huolimatta.

Ensin minun oli löydettävä kapellimestari orkesterille. Otin ideani ensimmäistä kertaa puheeksi Kuhmon kamarimusiikkileirillä kesällä 2015. Siellä juttelin ystäväni Vuokko Lahtisen kanssa, jonka tiesin olevan innostunut ja jo kokenut kapellimestari. Hän sanoi heti haluavansa ottaa projektin vastaan. Samalla kyselin jo alustavasti monilta paikalla-olleilta kavereilta heidän kiinnostustaan tämänlaista produktiota kohtaan. Sain paljon positiivisia vastauksia. Varmistuin projektin toteuttamisen mahdollisuudesta.

Syyskuussa päätin päivämäärän tutkinnolleni ja koko asia muuttui yhtäkkiä ajankoh- taiseksi. Oli varattava tilat nopeasti. Koska tutkinto pidettäisiin Helsingin Konservatorion konserttisalissa, oli loogista, että harjoituksetkin olisivat siellä. Selvitimme opettajani Ta- pani Heikinheimon kanssa milloin sali olisi vapaa. Päätimme, että kolmet harjoitukset ja lyhyt kenraali olisi sopiva määrä.

3.2 Orkesterin kerääminen

Tämä osuus tuotti minulle eniten haasteita ja yllätyksiä. On erittäin vaikeaa saada koko- nainen orkesteri, vaikkakin opiskelijoista koottu, paikalle neljänä eri päivänä. Olin kuiten- kin luvannut järjestää konsertin jälkeen karonkan, eli juhlat, jossa tarjosin kaikille juota- vaa ja syötävää.

Kun kapellimestari ja aikataulut olivat selvillä, alkoi soittajien metsästys. Tein listan, jo- hon kirjoitin kaikkien tarvittavien instrumenttien soittajia. Soittajia oli keksittävä alusta- vasti vähintään tuplamäärä, sillä ei ole itsestäänselvyys, että opiskelijat lähtisivät noin vain soittamaan ilman rahallista palkkiota. Yli puolet vastasivat kieltävästi viestiin, jossa pyysin heitä soittamaan produktiooni. Jousiston koko oli alun perin tarkoitus olla 4-4-3- 3-2 (1.vl-2.vl-vla-vlc-cb), mutta jousisoittajien saaminen olikin ennakoitua helpompaa, ja jousiston koko olikin konsertissa 6-5-4-4-2, joka oli jo erinomainen kokoonpano.

Konsertossa on myös kuuluisat käyrätorvisoolot, jotka vaativat taitavan soittajan. Tästä syystä käyrätorven soittaja oli erityisen vaikeaa löytää. Onneksi ystäväni autoivat soittajien etsinnässä, ja orkesteriini lupautui Lauri Purhonen, joka suoriutui legendaarisen vaikeasta käyrätorvistemmasta erinomaisesti. Myös oboen ja fagotin soittajia oli vaikea saada, vaikkakin heitä tarvittiin yhteensä vain 4. Kompromisseja jouduin tekemään ainoastaan orkesterilaisten harjoituksiin osallistumisissa. Jouduin valitsemaan produktiooni ne soittajat, jotka pääsivät osallistumaan suurimpaan osaan harjoituksista. Vaikeuksista huolimatta noin kuukaudessa sain koko orkesterin kerättyä. Orkesterissa oli 32 soittajaa. Orkesterin nimeksi tuli Tommi Ensemble.

4 Konsertti ja siihen valmistautuminen

4.1 Harjoitukset

Sain tietooni ennen ensimmäisiä harjoituksia, että lähes puolet jousistosta ei pääsisi paikalle. Puhaltajienkin läsnäolo vaihteli suuresti. Kertaakaan harjoituksissa ei ollut koko orkesteri paikalla. Onneksi kapellimestarini Vuokko Lahtinen osasi adaptoitua ja improvisoida harjoituksissa äärimmäisen hyvin. Hän osasi harjoituttaa juuri niitä soittimia, joilla oli tärkeitä kuvioita ja sooloja soitettavana. Hän otti myös huomioon paikallaolevat soittimet, ja laittoi meidät soittamaan osia ja paikkoja, jotka juuri heille olivat soitannollisesti tärkeitä.

Aloitimme ensimmäiset harjoitukset soittamalla koko teoksen alusta loppuun. Tarkoitus oli soittaa koko konsertto läpi ja saada siitä jonkinlainen yleiskuva. Onneksi olin saanut kasattua kokeneista soittajista koostuvan orkesterin, joten erityisempiä yhteissoitannollisia ongelmia ei ollut.

Varsinkin ensimmäisissä harjoituksissa minua jännitti todella paljon. Virheitä tuli paljon ja äänenlaatu ei ollut tarkkaa tai tarpeeksi solistista. Olin kuitenkin soittanut ennenkin orkesterin kanssa, ja tiedostin, että uusi kokemus on aina jännittävä. Sen ei saa antaa kuitenkaan lamauttaa, sillä yhteissoittamisessa alku on aina hankalinta, koska uudet ihmiset ja uudet harmoniat eri soittimista tuovat rutkasti lisää jännitystä mukaan. Helposti jää kuuntelemaan mitä muut soittavat, ja oma tekeminen unohtuu siinä samalla. Onneksi olin varannut monet harjoitukset. Toiset ja kolmannet harjoitukset menivätkin jo paljon

paremmin. Sain sellistikollegaltani kommenttia, että soundi oli parantunut ja olin löytänyt oikeanlaista imua jousikäteen, jota Shostakovitshin musiikissa tarvitaan. Varsinkin toisessa pystyin jo paljon paremmin keskittymään omaan soittoon.

Olin erityisesti toivonut Vuokolta, että viimeisessä kenraaliharjoituksessa saisin soittaa koko kappaleen läpi kadenssin kanssa, jota en ollut vielä orkesterille esittänyt. Tiesin, että sitä soittaessa oma tunne saattaisi muuttua aivan täysin, ja halusin saada sen liitettyä muuhun kokonaisuuteen, jota olimme paljon harjoitelleet. Kun harjoituksissa viimeinen osa alkoi jo sujumaan, halusin vielä saada kokemuksen siitä, miten paljon väsyneempi on, kun on ensin soittanut kadenssin alle. Onneksi kävimme koko teoksen läpi kadensseineen ja sain haluamani kuvan ja osasin varautua konserttiin oikealla tavalla. Minun piti keskittyä säästelemään voimia varsinkin kadenssin lopussa, jossa helposti hätäilee ja kuluttaa itsensä loppuun liian aikaisin.

4.2 Oma valmistautuminen ja harjoittelu

Jotta kappale saadaan parhaaseen mahdolliseen soittokuntoon, on sille annettava aikaa. Vaikka tuoreuskin on tärkeää, niin myös kypsyminen on välttämätön asia sille, että soittaja oikeasti sisäistää kappaleen. Kun kappale on sisäistetty, kaikki muu paitsi itse musiikki jää taka-alalle, eikä keskittymistä tarvitse tuhlaa mihinkään turhaan. Kappaleen kypsyminen on tietysti aikaa vievää, mutta kuka tahansa pitkään instrumenttia soittanut tekee sitä jatkuvasti. Jotta paras kypsyminen tapahtuisi, on kappale ensin opetettava mahdollisimman hyvään kuntoon. Esimerkiksi 1-6 kuukauden tiiviin harjoittelukauden jälkeen kappale jätetään pois ja sen annetaan olla. Kun saman kappaleen harjoittelu aloitetaan uudestaan, suurin osa turhasta jäykkyydestä ja epäloogisuudesta on saattanut hävitä. Teosta on myös helpompi tällöin tarkastella objektiivisemmasta näkökulmasta, ja näin musiikillisten ja soittoteknisten muutoksien tekeminen on helpompaa.

Aloitin Shostakovitshin 1. konserton 1. osan soittamisen jo 14-vuotiaana. Tällöin minulla oli todella suuria teknisiä ja musiikillisia vaikeuksia soittaa kappaletta. Varsinkin 1. osan tekninen osaaminen tulisi olla jo ammattiopiskelijan tasoa, jotta sen saisi kuulostamaan siltä, minkälaiseksi se on sävelletty. Hyvä puoli oli kuitenkin se, että teoksen musiikillinen sisäistäminen alkoi jo niin varhain, ja kappale säilyi ja kypsyi mielessäni kaikki vuodet

aina Metropoliavuosiin saakka, jolloin otin kappaleen uudestaan repertuaariini. Aloittaminen oli paljon helpompaa ja oppiminen nopeampaa, kun tiesin suurin piirtein, mikä kappaleen idea oli.

Shostakovitshin konsertossa on monia tunnettuja legendaarisen vaikeita paikkoja, ja yksi niistä on ensimmäisen osan alussa oleva paikka, jolloin pariäänit alkavat.

Tätä kohtaa on sellistin harjoiteltava erityisen paljon, sillä tempo on niin nopea, ettei vasemman käden sormia ehdi miettimään. Juuri tämä paikka on oltava sisäistetty täydellisesti jotta sen saa onnistumaan, sillä varsinkin opiskelijat kompuroivat tässä paikassa lähes poikkeuksetta. Onneksi yksittäiset virheet eivät koskaan kuitenkaan kaada koko esitystä.

Kuvio 6. 1. osan alussa oleva pariäänipaikka, joka on teknisesti yksi vaikeimmista paikoista (Shostakovitsh 1983b, s. 2, tahdit 23-24).

Aloitin toisen ja kolmannen osan harjoittelemisen noin vuosi ennen päättötutkintoani. Niiden oppimisen olin aikatauluttanut hyvin. Toinen osa on hidas, ja siinä tärkeää on saada jatkuva pitkä musiikillinen linja. Suurempi vaikeus minulla oli saada täyteläinen ääni, joka sisältäisi paljon ydintä, kun nyanssi on piano. En vielä harjoitteluvaiheessa ymmärtänyt sitä kunnolla, vaan vasta orkesterin kanssa soittaessa. Orkesterin kanssa soittaessa kaikessa mitä soittaa on oltava ydin, muuten ääni ei kanna orkesterin yli. Tämä toteutetaan parhaiten soittamalla mahdollisimman lähellä tallaa ja samalla kuitenkin pitkällä leveällä jousella. Kadenssin omaksuin kuitenkin nopeasti ja sain äkkiä musiikillisen käsityksen osasta. Erityisen suurta harjoittelua vaati kuitenkin osan loppu, joka on nopeaa juoksutusta, ja jossa olisi tärkeää saada pitkä nostatus finaaliin asti. Onneksi Shostakovitshin

musiikissa, ja ylipäänsä uudemmassa musiikissa, varsinkin vaikeissa paikoissa tärkeämpää on useimmiten saada välitettyä efekti ja meininki kuin jokainen yksittäinen oikea ääni.

Viimeisen osan harjoittelemisen aloitin vain noin neljä kuukautta ennen päättötutkintoani. Siinä minulle tulikin hieman kiire. Onneksi soittokuntoni oli harjoitellessani kuitenkin hyvä, ja yritin mahdollisimman nopeasti oppia tämän virtuoosisen osan. Aikaa hautumiselle ja kypsymiselle ei kuitenkaan jäänyt, ja se näkyi esityksessäkin. Vaikka harjoittelin paljon, ja hitaasti nopeita paikkoja, epävarmuus silti puski läpi esityksessä, ja varsinkin jälkeensä katsottuna sen osan olisin voinut osata paremmin.

4.3 Konsertti

Konserttipäivän lähestyessä jännitys alkoi kasaantua, mutta onneksi monet takana olevat harjoituskerrat auttoivat pitämään pääni kasassa, ja pystyin kävelemään lavalle hyvillä mielin. Ennen konserttia on tärkeä pystyä keskittymään tulevaan koitokseen. Olin jättänyt kaiken ylimääräisen pois, jottei mikään häiritsisi minua. Ennen esitystä kannattaa yrittää pysyä rauhallisena, vaikka kroppa sanoisikin, että tekisi mieli riehua. Ennen tärkeää konserttia olo saattaa olla jopa viikkoja semmoinen, ettei ajatus liiku missään muualla kuin tulevassa esityksessä, ja stressi ja paine vain kasvavat esityshetkeä kohti. Toki on tärkeää valmistautua ja ”psyykata” itseänsä, mutta myös jännittävän ajatuksen katkaiseminen voi olla erittäin hyödyllistä. Kun hetken keskittyy johonkin muuhun, niin jaksaa sen jälkeen taas paremmin hoitaa tärkeän homma loppuun saakka täydellä tahdonvoimalla.

Shostakovitshin ensimmäistä konserttoa pidetään yhtenä raskaimmista soitettavista sellokonsertoista. Konsertissa huonoiten minulta mielestäni onnistui ensimmäinen ja viimeinen osa, ja ne ovatkin molemmat teknisesti erittäin vaikeita. Ensimmäisen osan alussa en vielä ollut kunnolla läsnä ja keskittyminen kärsi hieman. Se kuului epäpuhtautena. Siinä täytyy keskittyä todella tarkkaan, jotta asemanvaihdot, pariäänät ja nopeat kuviot soivat hyvin äänenvoimakkuuden ollessa todella kovaa lähes kautta linjan. Jousikäteni jäykistyi enemmän ja enemmän loppua kohden. Kappaleessa ei ole montaa taukoa, mutta onneksi toisessa osassa orkesteri soittaa lyhyen alkusoiton, jonka aikana ehdin hengähtää ja lepuuttaa käden. Toinen osa ja kadenssi menivät mielestäni hyvin. Niissä minusta tuntui, että olin omassa elementissäni, ja sain karistettua suurimmat jännitykset

pois ja nauttimaan tilanteesta. Toisen osan lopussa on keinotekoisia huiluääniä, jotka vasta muutama päivä ennen konserttia opin soittamaan tarpeeksi kaikuvasti, ja ne onnistuivatkin hyvin konsertissa, mikä on kuultavissa äänitteessäkin. Kadenssi huipentui ehkä hieman lässähtäen neljänteen osaan, joka on samankaltainen ralli, kuin ensimmäinen osa. Siinä pysyin juuri ja juuri nopean tempon mukana. Erittäin vaarantunteinen, meluisa ja nopea loppu meni hyvin, sillä sain itseni kuulumaan orkesterin läpi ja pidettyä tempon sopivana.

4.4 Palaute

Kurssisuoritukseni lautakunnassa olivat Silja Raitio-Heikinheimo, Tuomas Ylinen ja oma opettajani Tapani Heikinheimo. Lautakunta oli vaikuttunut siitä, että olin jaksanut nähdä suuren vaivan orkesterin keräämisen ja tapahtuman järjestämisen eteen. Tavallisempaa olisi ollut soittaa konsertto pianistin kanssa.

Soittoani ja onnistumistani kehuistiin paljon, mutta sain samalla paljon rakentavaa kritiikkiä mitä voisin työstää tulevaisuudessa. Lautakunta oli tykännyt erityisesti 2. osasta ja kadenssista, joissa omasta mielestäni onnistuin oman tasoni mukaisesti. He puhuivat tempojen käsittelystä ja agogiikasta, joita voi käyttää hyödyksi Shostakovitshin kaltaisessa, rytmisessä musiikissa. Päällimmäiseksi palautteesta jäi mieleen kuitenkin rohkaisevat kommentit tulevaisuutta varten. Minulle oli tärkeä kuulla, että soitossani kaikki toimii ja on hyvällä mallilla.

5 Pohdinta

Shostakovitshin konserton esittäminen solistina oli minulle kaikin puolin mullistava kokemus. Tutustuin muun muassa moniin uusiin muusikoihin pyytäessäni heitä soittamaan orkesteriini. Organisoitaitoni ottivat suuren harppauksen eteenpäin huomattessani, että minusta ylipäänsä on semmoiseen. Jännityksen sietokykyne kasvoi merkittävästi. Suurin kehitys tapahtui kuitenkin omassa sellonsoitossani. Orkesterin kanssa soittaessa tulee semmoinen tilanne vastaan, jolloin tekosytä huonolle soitolle ei voi keksiä, vaan sitä on laitettava itsensä täysin likoon ja heittäydyttävä sataprosenttisesti siihen hetkeen. Tuossa tilassa ollessa oma muusikon identiteetti voi muokkautua aivan täysin. Ainakin

minulla muokkautui. Huomasin pystyväni soittamaan asioita, tuottamaan sellaista musiikkia, jota en ollut edes uskonut pystyväni tekemään. Semmoiset hetket vievät soittoa enemmän eteenpäin kuin mikään muu. Suuret ja perustavanlaatuiset oivallukset ja onnistumiset muokkasivat täysin omaa soiton ja musiikin ymmärtämistäni. Jo oman soinnin erottuminen kokonaisen orkesterin läpi erillisenä soittimena, niin kuin solistina kuuluukin, on erittäin haastavaa. Kun soittimesta lähtevän äänen on oltava paras mitä pystyt tuottamaan, menee soitto hurjasti eteenpäin.

Opinnäytetyössäni halusin kertoa hieman säveltäjästä ja teoksesta. Ne ovat olleet suurimmassa roolissa projektissani. Kokonaisen konserton oppiminen ja sen partituuriin ja musiikkiin tutustuminen on hurjan iso työ. Kirjoitusosuus oli minusta jollain tavalla vähemmän työlästä, sillä siinä pääsin kertomaan asioita, joita jo tiesin ja joita olin opiskellut.

Kirjoittaessa työtäni ajattelin myös miten paljon hyötyä ja motivaatiota tekstini voi antaa esimerkiksi jollekin toiselle opiskelijalle, joka on aikeilla toteuttaa samanlaista massiivista ja haastavaa projektia. Varsinkin jos ei tiedä mistä aloittaa tai miten toimia, uskon että työstäni voi hyvinkin olla apua.

Tiedän, että kaikesta oppimastani on todella paljon hyötyä tulevaisuudessa toimiessani solistina ja/tai pedagogina. Olen oppinut niin paljon soittamiseen ja musiikkiin liittyviä asioita, että tiedän niiden antaneen minulle runsaasti lisää eväitä omaan pedagogiaani-kin.

Lähteet

Cello Concerto No. 1 (Shostakovich). 2017. [https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Cello_Concerto_No._1_\(Shostakovich\)&oldid=771531691](https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Cello_Concerto_No._1_(Shostakovich)&oldid=771531691). Luettu 28.4.2017

Dmitri Shostakovich. 2017. https://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Dmitri_%C5%A0ostakovit%C5%A1&oldid=16279958. Luettu 8.2.2017

Oxford Music Online: Shostakovich, Dmitry (Dmitriyevich). <http://www.oxford-musiconline.com/subscriber/article/grove/music/52560#S52>. Luettu 8.2.2017.

Shostakovitsh, Dmitri 1983a. Sellokonsertto nr. 1, partituuri
Hans Sikorski Musikverlag, Hamburg

Shostakovitsh, Dmitri 1983b. Sellokonsertto nr 1, pianopartituuri
Hans Sikorski Musikverlag, Hamburg

Linkki konsertin taltiointiin: https://drive.google.com/file/d/0BzAs-flzg6H_2UmJESXVGV0U1azQ/view?usp=drive_web

Liite 1**Tommin
konserttotutkinto**

8.12. Klo 14.00 Helsingin
Konservatorio, Konserttisali

Tommi Wesslund, sello

Vuokko Lahtinen,
kapellimestari

Tommi Ensemble
orkesteri

D. Shostakovitsh: Konsertto nro. 1 Es-duuri op. 107

Allegretto

Moderato

Cadenza

Allegro con moto

1.viulu

Viivi Hakkarainen, Elisar Riddelin

Emmi Kauppinen, Elina Lanerva

Maija Wesslund, Riikka Marttila

2.viulu

Jarkko Saura, Ada Sallinen

Liina Tamminen, Ville Venäläinen

Solveig Parikka

Alttoviulu

Ida Kosonen, Alexander Pozdniakovas

Senja Ali-Mattila, Arttu Nummela

Sello

Otto-Aaron Takala, Saara Viika

Aino Siurua, Antto Tunkkari

Kontrabasso

Aleksi Ruonavaara, Ilkka Leppälä

Huili

Saara Lehtinen

Maisa Pasila (pikkolo)

Oboe

Juuli Markkanen

Hilla Mäkinen

Klarinetti

Pauli Leppälä

Aleksi Saari

Fagotti

Heljä-Maaria Rantala

Samuel Rouleau

Käyrätorvi

Lauri Purhonen

Patarummut

Aino Nisula

Celesta

Noora Ylönen

